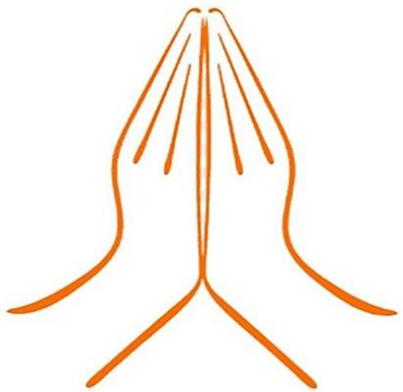

स्वास्थ्य क्षेत्रका
नयाँ एवं मुख्य-
मुख्य
कार्यक्रमहरूको
संक्षिप्त विवरणः

मिति: २०८२/०६/२९ गते

प्रस्तुतकर्ता:
मा. कृष्ण प्रसाद पाठक
[मन्त्री]
स्वास्थ्य मन्त्रालय

पृष्ठभूमि:

○ गण्डकी प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालयको तर्फबाट यस आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा संचालन गरिने निम्न बमोजिमका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने बजेट तथा कार्य संचालन निर्देशिका, मापदण्ड समेत तयार गरी मातहतका निकायहरूमा पठाइ सकिएको छ। सर्वसाधारण लगायत सरोकारवाला सबैको जानकारीको लागि कार्यान्वयनमा लगिएका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरूको संक्षिप्त विवरण यहाँ प्रस्तुत गरेको छु । यी कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनबाट गण्डकी प्रदेशको स्वास्थ्य क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु। मन्त्रालय मातहतका सम्बन्धित निकायहरूले तदारुकताका साथ कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने छन्। कार्यक्रम कार्यान्वयनमा कहींकतै कुनै ढिलासुस्ती भएमा मन्त्रालय, मेरो सचिवालय वा म स्वयंलाई सम्पर्क गर्न अनुरोध गर्दछु ।

१

गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका ९ अस्पताल स्तरोन्नति सहित कुल १४ वटा अस्पतालहरूको स्वीकृत शैया संख्या ३०० बाट ७५० पुऱ्याइएकोले सोहि बमोजिम सेवा प्रवाह हुने गरी सम्बन्धित अस्पतालमा बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरी पठाइएको छ ।

२

गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका ९ वटा अस्पतालहरूमा विशेषज्ञ चिकित्सक सहितको दरबन्दी थप गर्ने गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O & M) मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत गरी पठाइएको छ ।

३

स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहत रहेका प्रादेशिक निकाय र जिल्लास्तरका कार्यालयहरूको संघीयताको मर्म अनुरुप कार्य प्रकृतिमा आधारित रहेर संरचनागत हेरफेर गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O & M) समेत तयार गरी मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायमा पठाइएको छ ।

४

प्रदेश जनस्वास्थ्य सेवा विधेयक तयार गरी गण्डकी प्रदेश सभामा पेश भई छलफलका लागि विषयगत समितिमा पठाइएको छ।

५

धौलागिरी प्रादेशिक अस्पताल र मध्यविन्दु प्रादेशिक अस्पताललाई १०० शैय्यामा स्तरोन्नती गरी प्रति अस्पताल १६ विशेषज्ञ चिकित्सक सहित ९९ दरवन्दी कायम गरिएको छ ।

यसैगरी प्रादेशिक जनरल तथा सरुवा रोग अस्पताल, मातृशिशु मितेरी प्रादेशिक अस्पताल, प्रदेश अस्पतालहरू, तनहुँ, पर्वत, स्याङ्जा, बुर्तिवाङ र आँपपिपल अस्पताललाई ५० शैय्यामा स्तरोन्नती गरी प्रति अस्पताल १३ विशेषज्ञ चिकित्सक सहित ६९ दरवन्दी कायम गरिएको छ ।

साथै प्रदेश अस्पताल, मनाङ र मुस्ताङलाई २५ शैय्यामा स्तरोन्नती गरी प्रति अस्पताल ३ विशेषज्ञ चिकित्सक सहित ३९ दरवन्दी कायम गरिएको छ ।

६

गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल, कास्की र धौलागिरी आयुर्वेद अस्पताल बागलुङमा अन्तरंग सेवा संचालनका लागि ४ जना विशेषज्ञ चिकित्सक सहित प्रति अस्पताल २९ जना कर्मचारीहरू रहने गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O & M) स्वीकृत भई बजेट सहित कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित अस्पतालमा पठाइएको छ।

७

गण्डकी प्रदेश भित्र विभिन्न आश्रमहरूमा रहेका आश्रित तथा असहायहरूलाई आश्रमको नजिकमा रहेको प्रदेश अस्पतालबाट आश्रममै पुगेर कम्तिमा दुई महिनाको एकपटक विशेषज्ञ चिकित्सकहरूको टोलीद्वारा निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण तथा उपचार गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

८

मन्त्रालय मातहतका सबै प्रदेश अस्पतालहरूमा जन्मजात रोग पहिचान गर्न नवशिशु स्क्रिनिङ कार्यक्रम निशुल्क रूपमा संचालन गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

९

मनाङ र मुस्ताङ बाहेकका अस्पतालहरूमा बालबालिकाहरूमा हुने बाथ तथा मुटुरोगको निशुल्क स्क्रिनिङ गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ।

१०

प्रदेश अस्पतालहरू बुर्तिवाङ, स्याङ्जा, तनहुँ, मध्यविन्दु र धौलागिरीमा इमर्जेन्स ट्रमा केयर युनिट स्थापना एवं सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइएको छ।

११

मध्यविन्दु प्रादेशिक अस्पताल, नवलपरासीमा बौद्धिक अपाङ्गता एवं अटिजम सम्बन्धी अपाङ्गता भएका बालबालिकाको निशुल्क उपचारको लागि अपाङ्गता उपचार केन्द्रको स्थापना गरी सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाइएको छ।

१२

स्तरोन्नति गरिएका अस्पतालहरुको सुदृढीकरणका लागि सिटी स्क्यान मेसिन खरिद गर्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।

१३

मातृशिशु मितेरी प्रादेशिक अस्पताल पोखरामा निःसन्तान उपचार केन्द्र स्थापना एवं सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

१४

प्रादेशिक जनरल तथा सरुवा रोग अस्पताल पोखरामा नियमित डायलायसिस गर्नुपर्ने बिरामीका लागि आवश्यक एभि फिस्टुला निःशुल्क निर्माण गरी सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनुका साथै मन्त्रालय माताहतका नौ वटा अस्पतालहरू (धौलागिरी, म्याग्दी, पर्वत, दमौली, स्याङ्जा, गोरखा, मध्यविन्दु, मातृशिशु, जनरल तथा तथा सरुवा रोग अस्पताल) मा हेमोडायलासिस सेवालाई थप व्यवस्थित र परिमार्जित गरी संचालनमा ल्याइएको छ।

१५

मध्यविन्दु प्रादेशिक अस्पताल, नवलपरासीमा कृत्रिम हातखुट्टा निर्माण परियोजना संचालनमा ल्याइएको छ।

१६

प्रदेश अस्पतालहरु धौलागिरी, गोरखा र मध्यविन्दुमा आँखा उपचार शिविर एवं मोतियाबिन्दुको निःशुल्क शल्यक्रिया गर्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रम को व्यवस्था गरी पठाइएको छ ।

१७

धौलागिरी आयुर्वेद अस्पताल बागलुङ, गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल कास्की र प्रदेश आयुर्वेद चिकित्सालय तनहुँमा गुदारोगको निशुल्क स्क्रिनिङ तथा उपचारको लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ।

१८

धौलागिरी आयुर्वेद अस्पताल बागलुङ, गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल कास्की, प्रदेश आयुर्वेद चिकित्सालय तनहुँ र नवलपरासीमा निशुल्क स्वर्णप्राशन कार्यक्रम संचालनमा ल्याइएको छ।

१९

महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुका लागि सम्बन्धित जिल्लास्थित जनस्वास्थ्य कार्यालयहरु मार्फत यातायात तथा संचार खर्च उपलब्ध गराउने गरी बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ ।

२०

प्रदेश मातहतका सबै अस्पतालहरुमा आमा तथा नवजात शिशु कार्यक्रम संचालनमा ल्याउने गरी आवश्यक बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरी पठाइएको छ ।

२१

प्रादेशिक जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला कास्कीको सेवा विस्तार गर्ने उद्देश्यले पोखराका विभिन्न ३ स्थानबाट नमूना संकलन गरी सेवा संचालनमा ल्याउनका लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

२२

प्रादेशिक जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला कास्कीको प्रोसेसिङ युनिट प्रादेशिक क्षयरोग केन्द्रमा स्थापना गरी संचालनमा ल्याउने गरी बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरी पठाइएको छ।

२३

प्रदेश स्तरिय सुरक्षित मातृत्व मार्गचित्र तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

२४

अन्तरतह साझेदारी तथा समन्वयमा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट गुणस्तरीय सेवा प्रवाहका लागि अत्यावश्यक मेडिकल औजार-उपकरणहरु मध्ये औचित्य, आवश्यकता र बजेटको उपलब्धताका आधारमा जिल्लास्थित जनस्वास्थ्य कार्यालयहरु मार्फत र सम्बन्धित प्रदेश अस्पतालहरुका लागि आवश्यक औषधी, मेडिकल औजार-उपकरण एवं मेसिनरी सामग्रीहरु प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मार्फत एवं अस्पताल आफै पनि खरिद गर्न सक्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था मिलाइएको छ।

२५

मातहतका सबै अस्पतालहरूबाट ६० वर्ष उमेर नाघेका ज्येष्ठ नागरिकहरू र १० वर्ष मुनिका बालबालिकाहरू तथा अति गरिव, विपन्न एवं बेवारिसे व्यक्तिहरूको निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण सहित बहिरंग सेवा (OPD) प्रदान गरिने कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरिएको छ।

२६

जिल्लास्थित जनस्वास्थ्य कार्यालयहरू मार्फत विद्यालय नर्स कार्यक्रमलाई परिमार्जित रूपमा संचालन गर्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रम पठाइएको छ।

२७

मनाङ र मुस्ताङ जिल्लाको उच्च पहाडी भेगमा थप जनशक्ति सहित प्रदेश अस्पताल र जनस्वास्थ्य कार्यालयको समन्वयमा उच्च भेगिय स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालनमा ल्याइएको छ।

२८

मन्त्रालय माताहतका सबै अस्पतालहरूबाट रगत तथा रक्तजन्य पदार्थहरू निःशुल्क वितरण गर्ने कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरी कार्यान्वयनमा लागिएको छ ।

२९

प्रादेशिक क्षयरोग नियन्त्रण केन्द्र, पोखराबाट समुदायस्तरमा क्षयरोग रोग सम्बन्धी खोज पड्ताल तथा स्क्रिनिङ कार्यक्रम निशुल्क रूपमा संचालन गर्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।

३०

मन्त्रालय मातहतका सबै प्रदेश अस्पताल, आयुर्वेद अस्पताल, चिकित्सालय र जनस्वास्थ्य कार्यालयहरूको समन्वयमा नसर्ने तथा मानसिक रोगको निशुल्क रूपमा स्क्रिनिङ, निगरानी तथा उपचारका लागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।

३१

मध्यविन्दु प्रादेशिक अस्पताल नवलपरासीको अस्पताल भवन निर्माण सम्पन्न भई नयाँ भवनबाट सेवा प्रवाह भएको र उक्त भवनबाट थप सेव प्रवाह गर्नका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी पठाइनुका साथै प्रदेश अस्पताल लमजुङको भवन निर्माण सम्बन्धी कार्य पूर्वाधार विकास कार्यालय लमजुङ मार्फत एवं गण्डकी आयुर्वेद अस्पताल पोखराको अस्पताल भवन निर्माण सम्बन्धी कार्य भौतिक पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय मार्फत कार्यान्वयनको चरणमा गैसकेको छ। बहुवर्षीय योजनामा रहेको प्रादेशिक जनरल तथा सरुवा रोग अस्पताल कास्कीको भवन निर्माण कार्य सहरी विकास तथा भवन कार्यालय कास्की मार्फत भइरहेको छ। साथै, धौलागिरी प्रादेशिक अस्पताल बागलुङ, प्रदेश अस्पताल तनहुँ पर्वत र स्याङ्जाका संरचना सुधार तथा हेलिप्याड निर्माणका लागि समेत आवश्यक बजेट विनियोजन गरी पठाइएको छ।

३२

संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने उपचार सहायताका साथै गण्डकी प्रदेश स्थायी ठेगाना भएका क्यान्सर बिरामीहरुका लागि गण्डकी प्रदेश सरकारको तर्फबाट थप रु. एक लाख बराबरको उपचार सहायता रकम उपलब्ध गराउने गरी वि.पि. कोइराला मेमेरियल क्यान्सर अस्पताल भरतपुर, वीर अस्पताल काठमाण्डौ, पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ललितपुर, निजामती कर्मचारी अस्पताल काठमाण्डौ, भक्तपुर क्यान्सर अस्पताल भक्तपुर र कान्ति बाल अस्पताल काठमाण्डौ गरी ६ वटा अस्पतालहरुमा क्यान्सर उपचार सहायता कार्यक्रमको सम्झौता सम्पन्न भई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

३३

गण्डकी प्रदेश भित्रका गर्भवती महिला र नवशिशुहरुको ज्यान जोखिममा परेका बखत तत्काल निःशुल्क हवाई उद्धार (एयर लिफ्टिङ) गर्ने गरी मन्त्रिपरिषदबाट निर्देशिका स्वीकृत गराई कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ।

३४

सेवा सुदृढीकरणको लागि मनाङ, मुस्ताङ, म्याग्दी, पर्वत, लमजुङ, बुर्तिवाङ, आँपपिपल र मध्यविन्दु अस्पतालहरुमा खर्ग (बी ग्रेड) का एम्बुलेन्सहरु प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मार्फत खरिद गर्ने गरी बजेट व्यवस्था गरिएको छ।

३५

प्रणालीगत सुधारका लागि मनाङ, मुस्ताङ, तनहुँ, स्याङ्जा र बागलुङ जिल्ला स्थित जनस्वास्थ्य कार्यालयहरूका लागि चारपाङ्ग्रे सवारी साधनहरू खरिद गर्न सम्बन्धित जनस्वास्थ्य कार्यालयहरूमा बजेट पठाइएको छ ।

३६

सम्बन्धित अस्पतालहरूबाटै विशेषज्ञ चिकित्सकहरूले प्रोत्साहन सुविधा प्राप्त गर्ने गरी मनाङ, मुस्ताङ, बुर्तिवाङ र आँपपिपल अस्पतालहरूमा विशेषज्ञ चिकित्सक प्रोत्साहन कार्यक्रम लागू गरिएको छ।

३७

प्रदेश अस्पताल म्याग्दी, पर्वत, स्याङ्जा, तनहुँ, गोरखा, लमजुङ, मातृशिशु मितेरी प्रादेशिक अस्पताल कास्की, मध्यविन्दु प्रादेशिक अस्पताल नवलपरासी र धौलागिरी प्रादेशिक अस्पताल, बागलुङमा प्रयोगशाला सूचना प्रणाली (LIS) स्थापना तथा संचालन गरी विद्युतीय चिकित्सा अभिलेख (इलेक्ट्रोनिक मेडिकल रेकर्ड) प्रणालीमा एकीकरण गर्नका लागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

३८

प्रदेशस्तरका सबै अस्पतालहरुलाई न्यूनतम सेवा मापदण्डको अधिकतम पालना र गुणस्तर सुधारको लागि अस्पताल सुदृढीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

३९

प्रदेश मातहतका अस्पतालहरुमा थप सेवा विस्तार र गुणस्तरीय सेवा प्रवाहको लागि सेवा करारमा थप चिकित्सक एवं स्वास्थ्यकर्मीहरुको व्यवस्था गरिएको छ।

४०

सम्बन्धित जिल्लास्थित जनस्वास्थ्य कार्यालयहरु मार्फत एकीकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली मोनितरिङ पोर्टल र निगरानी (सर्भिलेन्स) प्रणाली स्थापना गर्ने गरी समग्र स्वास्थ्य सेवालाई विद्युतीकरण (डिजिटलाइजेसन) गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको छ।

४१

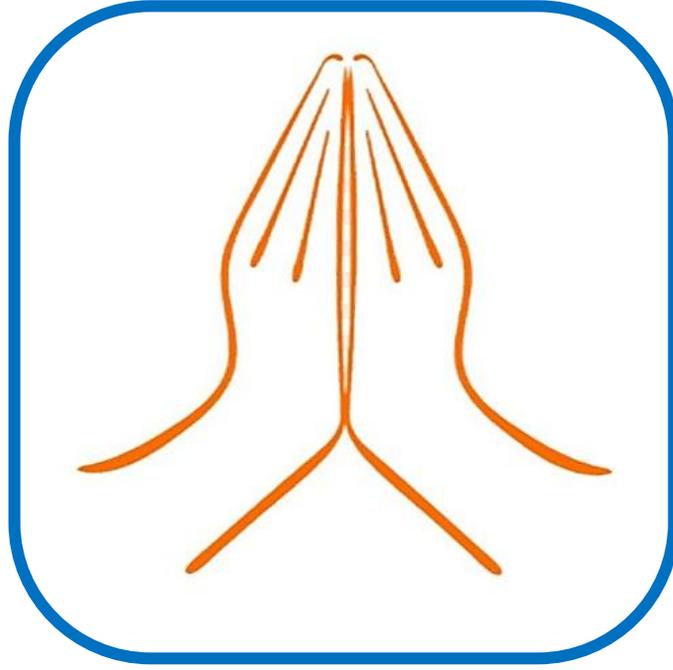
गण्डकी प्रदेश भित्रका शहिद र बेपत्ताका परिवार, द्वन्द पीडित, जन आन्दोलन, सशस्त्र युद्ध, मधेस आन्दोलन, थरुहट आन्दोलनका घाईते तथा “ख” वर्गका अपाङ्गहरु र अस्पतालमा नियमित डायलाईसिस सेवा लिइरहेका मृगौला पिडित भएका व्यक्ति र लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकका बढिमा ५ जनासम्म परिवारका सदस्यहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा गर्ने वा बीमा नवीकरण गर्ने एवं गण्डकी प्रदेशका पत्रकारहरुलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा गर्ने कार्यक्रमलाई व्यवस्थित बनाइएको छ ।

४२

प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र र सो मातहतको एम्बुलेन्स प्रेषण केन्द्रलाई मन्त्रालय मार्फत परिमार्जित रूपमा सञ्चालन गर्ने गरी बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरिएको छ।

४३

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि स्वीकृत वार्षिक विकास कार्यक्रमको विवरण र कार्यान्वयन योजना सहित मातहतका प्रत्येक निकायहरुले २०८२ कार्तिक दोश्रो हप्ताभित्र सरोकारवालाहरु सहितको उपस्थितिमा पत्रकार सम्मेलन गरी आम नागरिकमा जानकारी हुने गरी सार्वजनिक गर्न निर्देशन दिइएको छ।

धन्यवाद